

Anti Pest Protocol 2020-2021

**Basisschool De Wegwijzer
Giekerkstraat 53
5043 MX Tilburg**

Inleiding

Op basisschool De Wegwijzer zorgen we voor een sociaal-emotioneel klimaat waarin we op een positieve manier met elkaar samenwerken en spelen, waarin we verdraagzaam zijn naar elkaar, samen plezier kunnen hebben en waarin iedereen in de gelegenheid wordt gesteld om zichzelf en zijn of haar talenten te presenteren. We willen dat de school een vast en veilig punt is in ieders leven. We willen dat kinderen en leerkrachten zich ontspannen voelen, zelfvertrouwen tonen en enthousiasme uitstralen. Op deze manier kunnen zij samen genieten van hun leerervaringen.

Pesten hoort niet thuis op een school zoals De Wegwijzer. En toch merken we af en toe dat er ook op onze school weleens gepest wordt. Pesten is namelijk een universeel probleem dat op alle scholen in de wereld voorkomt. Wanneer we pestgedrag signaleren maken we gebruik van ons pestprotocol en van de expertise van onze coördinator sociale veiligheid. (Een naam die we overigens op onze school liever gebruiken dan de naam anti-pest-coördinator). We zijn ons erg bewust van het feit dat pesten van invloed is op de gezondheid en de ontwikkeling van kinderen en dat wij als leerkrachten een cruciale rol spelen in de aanpak hiervan. Wanneer pesten snel wordt opgemerkt en er wordt adequaat ingegrepen, zal het gevoel van veiligheid in de groep en op school worden vergroot.

Wanneer één of meerdere kinderen van een groep gepest worden is dit vaak een hardnekkig probleem dat niet eenvoudig op te lossen is. Zowel pester als gepeste bewaren liever het stilzwijgen, ieder met zijn of haar eigen motieven. Voor leraren is het niet gemakkelijk om vat te krijgen op dit gebeuren. Toch is het noodzakelijk om aan dit probleem zo snel mogelijk een eind te maken. Dit lukt alleen wanneer het pesten op een structurele manier wordt aangepakt waarbij oog is voor alle aspecten die daarmee samenhangen.

Pesten is een groepsprobleem waarmee meerdere personen geconfronteerd worden. Hulp moet dan ook aan al deze personen geboden worden. We onderscheiden achtereenvolgens:

- het gepeste kind;
- de pester(s)
- de zogenaamde middengroep
- de leraar
- de ouders

De leerkracht neemt een bijzondere positie in, aangezien hij of zij de persoon is die initiatief kan nemen om veranderingen door te voeren.

Een structurele aanpak van het probleem betekent dat gewerkt moet worden volgens een aantal stappen. Deze stappen zijn niet chronologisch, maar vinden vaak naast elkaar plaats in een kort tijdsbestek. We zullen deze stappen op verschillende niveaus hieronder aangeven.

Doel pestprotocol

We willen dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door kernwaarden en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze waarden en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Stappenplan pesten

Individueel niveau

- Voer een gesprek met het gepeste kind om het probleem helder te krijgen en samen eventuele oplossingen te zoeken.
- Voer een gesprek met de pester(s) om het probleem helder te krijgen, grenzen te stellen en samen te zoeken naar gedragsalternatieven.

Groepsniveau

- Maak het probleem met de gehele groep bespreekbaar en kondig aan dat je de situatie wil verbeteren.
- Werk met een groepsplan dat op korte termijn de sfeer in de klas verbetert.
- Maak een plan op langere termijn.

Schoolniveau

- Bespreek het probleem met de coördinatoren sociale veiligheid: Annemieke de Vries of met de vertrouwenscontactpersonen Noor van Bavel en Mieke Paridaen.
- Bespreek het probleem in de teamvergadering. Zoek samen naar mogelijke oplossingen.
- Maak afspraken voor het surveilleren op de speelplaats tijdens de pauze en voor en na school.

Thuisituatie

- Voer gesprekken met de ouders van de gepeste en de pester(s) om het probleem helder te krijgen en oplossingen te zoeken.
- Maak het probleem breder, bijvoorbeeld door alle ouders van de groep uit te nodigen en uit te leggen hoe je het probleem gaat aanpakken.
- Mogelijkheid: een algemene ouderavond houden over pesten.

Actieplan

Activiteiten	Uitvoerder
1. Kind ▪ Gesprek. Wat houdt het pesten precies in? Hoe kun je het beste reageren? Wat kun je beter niet doen? (consequentie) Vervolgafpraak Schoolvragenlijst. ▪ Gesprek met ouders. ▪ Sociale vaardigheidstraining.	
2. Gesprek met andere betrokken kinderen ▪ Individuele gesprekken Wat stoort jullie in het gedrag van...? Hoe kun je het beste handelen? Wat kun je beter niet doen? (consequentie) Vervolgafpraak ▪ Gesprekken met ouders(en kind).	

3. Groep ▪ Groepsplan ▪ Gesprek met leraar ▪ Eventueel observatie	
4. Team ▪ Bespreken met coördinator sociale veiligheid. ▪ Bespreken in teamvergadering ▪ Surveilleren: actief Vragen naar spelen Corrigeren	
5. Alle ouders ▪ Op de hoogte brengen van de activiteiten via ouderbrief en/of ouderavond	

Pesten

Pesten komt helaas op iedere school voor.

Het is een probleem dat we onder ogen moeten zien. We willen pesten, als dat voorkomt op onze school, serieus aanpakken.

Wat is pesten eigenlijk?

Als een kind structureel buitengesloten of genegeerd wordt, uitgescholden wordt vanwege het anders zijn, bedreigd wordt, door een groepje zonder reden pijn wordt gedaan en dit steeds bij hetzelfde kind gebeurt, is er sprake van structureel pesten.

Signalen van pestgedrag.

- Iemand wordt steeds bij zijn bijnaam genoemd.
- Iemand krijgt constant ergens de schuld van.
- Iemand wordt steeds beledigd.
- Er worden steeds opmerkingen gemaakt over iemands kleding.
- Iemand wordt geïsoleerd.
- Iemand wordt gepest of bedreigd via internet.
- Iemand wordt buiten school opgewacht, geslagen of geschopt.
- Iemand zijn spullen worden afgepakt.
- Iemand wordt steeds uitgescholden.
- Er wordt steeds geschreeuwd tegen iemand.
- Zuchten, piepen, steunen van andere kinderen, als het betreffende kind een idee oppert dat wel geaccepteerd zou worden indien een ander kind dat idee aangedragen zou hebben.
- Geroddel in de groep.
- Kinderen laten zich negatief uit over familieleden van een kind.
- Kinderen vinden alles stom van een kind, m.b.t. kleding, haardracht, keuze van de rugzak e.d.
- Kinderen reageren negatiever op een fout van een kind, dan dat ze doen bij hun andere klasgenoten.

Natuurlijk zijn er ook signalen vanuit het gepeste kind

- Tijdens de pauze bij de pleinwacht gaan staan.
- Een spel is 'toevallig' steeds net begonnen als hij of zij erbij komt.
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- Niet naar buiten willen op school.
- Het kind wil niet meer naar school of geeft aan zich ziek te voelen.
- Bepaalde kleren niet meer aan willen hebben naar school, de club of...
- Het kind is gauw boos of prikkelbaar.
- Het kind wil niet meer buiten spelen en sluit zich op in huis.
- Het kind wordt niet (meer) uitgenodigd op partijtjes van klasgenoten.

Voorwaarden

Pesten moet als probleem gezien worden door alle betrokken partijen.

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar gemaakt worden.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

Als pesten ondanks alle inspanningen toch de kop weer opsteekt moet de school beschikken over een directe aanpak.

Wanneer het probleem niet op de juiste manier aangepakt wordt of de aanpak heeft niet het gewenste resultaat, wordt de vertrouwenspersoon ingeschakeld.

De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

De aanpak

We scheppen de voorwaarden voor een goed pedagogisch klimaat. Door aandacht te besteden aan interactie, instructie en klassenmanagement proberen we een omgeving te creëren waarin elk kind tot zijn recht komt. Als we stap voor stap daaraan blijven werken, werken we ook aan veiligheid.

Afspraak 1

- Het inschakelen van de leerkracht is geen klikken.

Afspraak 2

- Een medeleerling heeft de verantwoordelijkheid om het pestprobleem aan te kaarten bij de leerkracht. Alle leerlingen zijn verantwoordelijk voor de sfeer.

Afspraak 3

- Samenwerken zonder bemoeienis.
- Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid moeten nemen en overleg moeten voeren met de ouders van het kind. De rol van de ouders blijft beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Groepsafspraken

- Behandel een ander zoals je zelf ook behandeld wilt worden.
- Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
- Als je kwaad bent neem je afstand. Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de leerkracht.
- Vertel aan de leerkracht als er iets gebeurt wat je onprettig of gevaarlijk vindt.
- Vertel je leerkracht wanneer je zelf of iemand anders wordt gepest.
- Blijft het doorgaan, vertel het je leerkracht.
- Praat er thuis over als je gepest wordt.
- Uitschelden, roddelen en dingen afpakken of kinderen buiten sluiten is onaardig.
- We gebruiken onze eigen spulletjes of vragen het aan elkaar als we iets nodig hebben
- We luisteren naar elkaar.
- We beoordelen niemand op het uiterlijk.
- Nieuwe kinderen ontvangen we goed op onze school. Zij zijn natuurlijk van harte welkom.
- Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen.

Aanpak van ruzies en pestgedrag

Stap 1

De leerlingen komen er zelf uit.

Stap 2

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt heeft deze het recht en de plicht het probleem voor te leggen aan de leerkracht.

Stap 3

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar. Er volgt een verhelderingsgesprek. De leerkracht probeert met de leerlingen de ruzie of de pesterijen op te lossen en afspraken te maken. Bij herhaling tussen dezelfde leerlingen volgen consequenties.

Stap 4

Bij herhaaldelijk ruzie-/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een serieus gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van consequenties treden in werking. Ook wordt de naam van degene die pest genoteerd. Bij de derde melding in de map worden de ouders op de hoogte gebracht van het gedrag van de leerling. Samen wordt er naar een oplossing gekeken.

Als er dan toch nog gepest wordt. (Curatieve aanpak)

Het kan natuurlijk voorkomen dat er ondanks alle maatregelen in de preventieve sfeer nog gepest wordt. Bij het constateren van (vermoeden, horen of zien) maken we gebruik van het schema van de Dienst Onderwijs Beroep en Arbeid in samenwerking met de Stichting Spel en Opvoedingsvoorlichting Noord Brabant.

Toelichting schema:

Als het pesten gezien wordt, of bevestigd wordt door onderzoek bij vermoeden of horen, dan gaan we over tot het aanpakken.

Stap 1.

De gepeste ondersteuning geven.

De gepeste serieus nemen. Zeggen dat je actie gaat ondernemen. Deel de zorg.

Stap 2

De pester stoppen.

In een gesprek aangeven dat je het gedrag afkeurt. Houden aan afspraken en omgangsregels zoals die bekend zijn. Ingaan op eventuele sancties.

Stap 3

Meelopers aanspreken.

De meeloper zien wij als een passieve pester. Hij is medeplichtig want blijft op afstand en doet niets om het pesten te stoppen. Hij neemt het niet op voor het slachtoffer. Hij lacht mee met de pester omdat hij bang is zelf slachtoffer van de pester te worden. Zorg dat dingen bespreekbaar worden. Informatie over pestgedrag valt niet onder "klikken". De groep moet dit duidelijk ervaren. Wijs de groep nog eens op de omgangs- en gedragsregels.

Stap 4

Dossier aanleggen.

De leerkracht legt een dossier aan. Dit dossier bevat gegevens m.b.t. de betreffende situatie. Dit dossier wordt tevens aangevuld met meldingen van overige leerkrachten, surveillanten etc. Ouders/verzorgers van de pester worden op de hoogte gebracht van de feiten en weten dat we een dossier gaan aanleggen. Het pesten kan nu stoppen.

We blijven dit in de gaten houden. Het kan echter ook zijn dat het pesten doorgaat.

Consequenties

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten:

In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden) en vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht neemt duidelijk een stelling in.

De consequentie is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

Fase 1:

- Door gesprek; bewustwording voor wat pesten voor de ander betekent.
- Afspraken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.
- Een schriftelijk opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.

Fase 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd het leerlingvolgsysteem en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld voor een zelfbeeldonderzoek zoals de de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet over beschermen, bijvoorbeeld naar school brengen of ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school; wij houden ons aan deze regel belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten.
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Adviezen aan de ouders van onze school:**Ouders van gepeste kinderen:**

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Alle andere ouders:

- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.